

فصلنامه اطلاع‌رسانی در حوزه نقد و تصحیح متون، نسخه‌شناسی و ایران‌شناسی

دوره سوم، سال ششم، شماره سوم و چهارم، پاییز - زمستان ۱۴۰۰ [انتشار: تابستان ۱۴۰۲]

سرسخن: بسی رنج درین سال سی / به احیای گنجینه پاریس • باقابه، پاتابه، پاتاره / علم‌نرف ساقی • یادداشت‌های شاهنامه‌شناسی (۳) / ابوالفضل غلصی • یادگار حضور امام رضا در مسجد جامع ساوه / صادالدين شيخ المکماي • رساله نخبة الوزراء تأليف نصرالله دمازندى / قاسم قرب • استدراکاتی بر مقدمه چاپ عکسی تاریخ سیستان (۲) / حمیدرضا بابک / سلمان، اثر سزی • دمنیان / دوشمیان / دمنی / دومی / ج. ط. زند (سروش) • دیوان قزخی سیستانی با کتابت عبرت نایینی و حواشی ملک‌الشعراء بهار / محمود عالی‌پور • کتابچه چهل‌ستون شاه عباس، سرورده محمد بیگ فرصت / لافله بوجار • تصحیح قصیده بازمانده از شعوری کاشانی در جنگ ابن‌خاتون / علی کلمی • واژه «لُخْم» / محسن ناکرالمصنی «بونده» • آیا کتاب گشایش و زهائش نوشته ناصر خسرو است؟ / محمدرضا نوکنی صابری • نقلی بر تصحیح کتاب بدایع اللوح / میلاد یگدلو • نقلی بر تصحیح کلیات عبید زاکانی به تصحیح محمدجعفر محجوب / محسن تریفی ضمیر • نگاهی به کتاب اقلیم مکتوب خدا / ریحانه بهبودی • پیشنهادی در جهت سامان‌دهی پایان‌نامه‌های حوزه تصحیح / سید محمدرضا ابرارلسود • آثار مصطفی عالی اقلندی / نصرانه صالحی • آنگ فلدزیویچ آکیموشکین (۱۷ فوریه ۱۹۲۹ - ۳۱ اکتبر ۲۰۱۰) / الکسی غیسانولین، ترجمه: محمادین کیوانی • گنج زری بود در این خاکدان؛ در گرمی داشت یاد و نام ی. ت. پ. دیروین (۱۹۳۱-۲۰۲۳) / علیرضا سیدغراب • نقلی بر نوشته علیرضا هاشمی زاهد درباره چاپ اخیر منظومه صراط‌المخط / علی صفوی آوندی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مطبع: مرکز اسناد و کتابخانه ملی
تهران - خیابان انقلاب
پلاک ۱۱۸۲

۹۶ - ۹۷

فصلنامه اطلاع‌رسانی در حوزه نقد و تصحیح متون،
نسخه‌شناسی و ایران‌شناسی

دوره سوم، سال ششم، شماره سوم و چهارم
پاییز - زمستان ۱۴۰۰ [انتشار: تابستان ۱۴۰۲]

صاحب امتیاز:

مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

مدیر مسئول و سردبیر: اکبر ایرانی

معاون سردبیر و سرویراستار: مسعود راستی‌پور

مدیر داخلی: یونس تسلیمی پاک

طراح جلد: محمود خانی

چاپ دیجیتال: میراث

نشانی مجله:

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان دانشگاه و
ابوریحان، ساختمان فروردین (شماره ۱۱۸۲)، طبقه دوم.

شناسه پستی: ۱۳۱۵۶۹۳۵۱۹

تلفن: ۶۶۴۹۰۶۱۲

دورنگار: ۶۶۴۰۶۲۵۸

www.mirasmaktoob.ir
gozresh@mirasmaktoob.ir

بها: ۶۰۰،۰۰۰ ریال

روی جلد: نگاره‌ای از کعبه در دستنویسی از شهنامه
سلطان سلیم، به شماره ۳۵۹۵ در مجموعه احمد ثالث
در کتابخانه موزه طویق‌پای سرایی، بی‌تاریخ. نسخه به
رسم خزانه کتب مرادخان بن سلیم خان (حک ۹۸۲ -
۱۰۰۳ ق) و در همین دوره کتابت شده‌است.

فهرست

سرخن

بسی رنج بردم درین سال سی / به احیای گنجینه پارسی ۵-۶

بستار

بافتابه/ بافتابه/ بافتاوه / علی‌اشرف صادقی ۷-۸

یادداشت‌های شاهنامه‌شناسی (۳) / ابوالفضل خطیبی ۹-۱۵

یادگار حضور امام رضا در مسجد جامع ساوه / عمادالدین شیخ‌الحکامی ۱۶-۱۸

رساله نخبة الوزراء تألیف نصرالله دماوندی / قاسم قریب ۱۹-۲۶

استدراکاتی بر مقدمه چاپ عکسی تاریخ سیستان (۲) / حمیدرضا (بابک) سلمانی؛ آرش سزی ۲۷-۲۹

دمنیان/ دومیان/ دمنی/ دومی / ج. ط. نژاد (سروش) ۳۰-۳۱

دیوان فرخی سیستانی با کتابت عبرت نائینی و حواشی ملک‌الشعراء بهار / محمود علی‌پور ۳۲-۴۱

کتابچه چهل ستون شاه عباس، سروده محمد بیگ فرصت / فاطمه بوجار ۴۲-۴۸

تصحیح قصیده بازمانده از شعوری کاشانی در جنگ ابن‌خاتون / علی کاملی ۴۹-۵۲

واژه «رُخْم» / محسن ذاکرالحسینی «پرنده» ۵۳-۵۷

آیا کتاب گشایش و رهایش نوشته ناصر خسرو است؟ / محمدرضا توکلی صابری ۵۸-۶۳

نقد و بررسی

نقدی بر تصحیح کتاب بدایع المُلح / میلاد بیگلر ۶۴-۷۸

نقدی بر تصحیح کلیات عبید زاکانی به تصحیح محمدرضا جعفری / محسن شریفی صبحی ۷۹-۸۳

نگاهی به کتاب اقلیم مکتوب خدا / ریحانه بهبودی ۸۴-۹۲

پژوهش‌های دبایق

پیشنهادی در جهت سامان‌دهی پایان‌نامه‌های حوزه تصحیح / سید محمدرضا ابن‌الرسول ۹۳-۱۰۵

ایران در متون و منابع عثمانی (۳۴)

آثار مصطفی عالی افندی / نصرالله صالحی ۱۰۶-۱۰۸

آشنایی با نسخ‌نشان و متن پژوهان (۶-۷)

آلگ فدر ویچ آکیموشکین (۱۷ فوریه ۱۹۲۹ - ۳۱ اکتبر ۲۰۱۰) / الکسی خیسما تولین؛ ترجمه: مجدالدین کیوانی ۱۰۹-۱۱۳

گنج زری بود در این خاکدان؛ در گرامی‌داشت یاد و نام ی. ت. پ. دبروین (۱۹۳۱-۲۰۲۳) /

علی‌اصغر سید غراب ۱۱۴-۱۲۳

دبایق نوشته‌های بهشتین

نقدی بر نوشته علیرضا هاشمی نژاد در باره چاپ اخیر منظومه صراط‌الخط / علی صفری آق‌قلعه ۱۲۴-۱۳۰

دکتر شهرام آزادیان

(هجدهم آذر ۱۳۵۲ - بیست و دوم تیر ۱۴۰۲)

درگذشت ناگهانی دکتر شهرام آزادیان، استاد دلسوز گروه ادبیات فارسی دانشگاه تهران، موجب دریغ و افسوس بسیار شد و همکاران و شاگردان او را در اندوهی گران فرو برد. گزارش میراث خود را در غم ایشان شریک می‌داند و برای خانواده و دوستان او آرامش و بردباری آرزو می‌کند.
یادش گرمی و روانش قرین آرامش باد.

صورت باید این نام را «محمدانِ حمدان» خواند، یعنی محمدان پسر حمدان.^۳

جز تاریخ سیستان دست‌کم یک نمونه قطعی و مسلم از کاربرد محمدان، باز در نواحی شرقی، در دست داریم و آن عبارت است از نام پدر قاضی ابوالحسن بلخی، عالم و محدث قرن پنجم. نام کامل قاضی ابوالحسن را تقریباً همه منابع (به توضیح پانوش ۵ توجه شود) به این صورت آورده‌اند: ابوالحسن علی بن محمدان بن محمد طایقانی (طایقانی) بلخی.^۴ همراهی و هماهنگی این متن‌ها در ضبط محمدان معلوم می‌کند که این نام برای نویسندگان و کاتبان آشنا بوده‌است و به همین سبب تغییری در آن نداده‌اند. حاصل آن‌که محمدان اگرچه نامی کم‌کاربرد است، ولی به هر حال درست است و بنابراین نباید ضبط تاریخ سیستان را دستکاری کرد.

درباره ساختار محمدان ظاهراً منطقی‌تر آن است که آن را صورتی تحبیبی از محمد به شمار بیاوریم. علی‌اشرف صادقی در سلسله مقالات «پسوندهای تحبیبی فارسی در دوره اسلامی» اغلب پسوندهای تحبیبی و نمونه‌های آن‌ها را از متون مختلف، خصوصاً متون حدیث و رجال، استخراج و فهرست کرده‌است؛ با این حال نه در ذیل پسوند «ان» (در شماره ۴ از این سلسله مقاله‌ها) و نه در سایر شماره‌ها که دیگر صورت‌های تحبیبی محمد (از قبیل حمش، حمک، حمویه، حمدویه، ممه، مמוש و...) را می‌توان دید، از محمدان ذکری نیست. از این‌جا معلوم می‌شود که صادقی این صورت را تحبیب محمد به شمار نیاورده‌است، ولی بر اساس قراین افزودن این نام به نام‌های تحبیبی دیگری که ذیل پسوند «ان» آمده گویا مانعی ندارد.

پرسشی که اینک پیش می‌آید این است که نام رسمی و علم این افراد آیا محمد بوده (که گاه بر وجه تحبیب به محمدان).^۳ از قضا همین «حمدان» نیز صورت تحبیبی محمد یا احمد است (نک. صادقی، ۱۳۹۹-الف: ۱۳).

۴. طایقانی در ذی‌القعدة ۴۲۳ در بلخ بوده، سپس در همان سال راهی حج شده و در راه به نیشابور رفته‌است. هم‌چنین در سال ۴۲۴ق، در ضمن همین سفر، به دمشق و بغداد وارد شده و حدیث روایت کرده‌است (نک. خطیب بغدادی، ۱۴۱۷ق: ۱۱۳/۱۲؛ ابن‌عساکر، ۱۴۱۷ق: ۴۳/۲۳۰؛ الفارسی، ۱۳۸۴: ۲۸۶). این اطلاعات را منابع دیگر نیز کمابیش تکرار کرده و ضمناً نام پدر او را همیشه «محمدان» نوشته‌اند.

استدراکاتی بر مقدمه چاپ عکسی تاریخ سیستان (۲)

حمیدرضا (بابک) سلمانی

hr.salmani@gmail.com

آرش سرّی

arash.serri@gmail.com

۱. محمدان

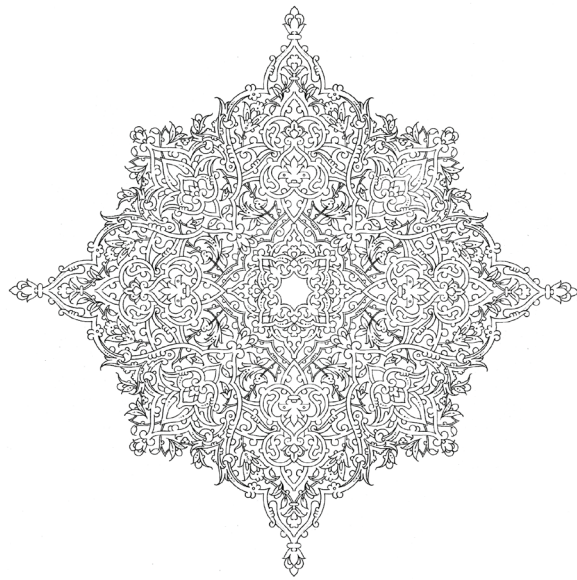
درباره ضبط یک نام در تاریخ سیستان

نویسنده تاریخ سیستان بخش نخست نام‌های «محمد بن حمدان برنده» و «محمد بن حمدان بن عبدالله» را یکی-دو باری به صورت «محمدان حمدان...» نوشته‌است. من در نمایه‌های چاپ عکسی، صورت اخیر را، که آن‌جا سهواً «محمدان بن حمدان» آمده، به «محمد بن حمدان...» ارجاع داده‌ام. سپس در حاشیه این نام دوم گفته‌ام محمدان گویا تصحیف «محمد بن» است (تاریخ سیستان، ۱۴۰۱: ۵۰۵، ۵۰۶).^۲ این احتمال در زمان تدوین آن نمایه‌ها و با توجه به کاربردهای دیگر متن منطقی می‌نمود، با این حال الآن به نظرم می‌رسد شاید محمدان نه مصحّف «محمد بن» بلکه ضبط اصیل و -به شرحی که خواهد آمد- صورتی تحبیبی از همان محمد باشد. پیداست که در این

۱. چند ماه پس از چاپ (و نه انتشار) نسخه عکسی تاریخ سیستان در انتشارات کتابخانه مجلس، در یادداشتی که در همین مجله گزارش میراث منتشر شد چند اطلاع نویافته به مقدمه آن چاپ افزودم و ضمناً یکی-دو نکته را هم اصلاح کردم (سلمانی، ۱۴۰۱). یادداشت حاضر به عبارتی دنباله یادداشت سابق است و دست‌کم دو اصلاح دیگر به آن می‌افزاید: اولی نکته‌ای درباره یکی از نام‌هایی که در تاریخ سیستان آمده و من سابقاً آن را تصحیف فرض کرده‌بودم؛ دومی درباره تعبیر «جنبنده بامین» که من در آن مقدمه درباره معنی و ضبط آن به نتیجه‌ای نرسیده‌بودم. بعدتر دوست عزیزم آرش سرّی صورت درست و معنی این تعبیر را یادآوری کرد و اینک به خواهش من همان نکته را نوشته‌است. از او بابت این لطف سپاسگزارم. (سلمانی)

۲. ملک‌الشعراء بهار هم در هر دو مورد در حاشیه هر نسخه چنین اصلاحی کرده‌است.

بدل شده) یا محمدان؟ پاسخ این پرسش چندان روشن نیست. می‌دانیم صورت‌های تحبیبی از قدیم گاه به صورت نام خاص نیز استفاده می‌شده‌اند (صادقی، ۱۳۹۷: ۴؛ صادقی، ۱۳۹۹-الف: ۱۲)؛ با این حال، اگر به ضبط‌های تاریخ سیستان، که به جای «محمدان» گاه «محمد» آورده، تکیه کنیم می‌توانیم بگوییم در این نمونه‌ها نام اصلی «محمد» بوده است نه «محمدان».^۵ پرسش دیگری که جواب قطعی به آن نمی‌توان داد این است که آیا این نام مُحَمَّدان تلفظ می‌شده است یا نه؟ در منابع چاپی عربی، مصححان این صورت را برگزیده‌اند؛ این ضبط محتمل است ولی مسلم و قطعی نباید شمرده شود. بعید نیست این نام، چنان‌که در صورت‌های تحبیبی گاه دیده می‌شود، دچار تغییرات آوایی شده و مُحَمَّدان تلفظ شده باشد. در این باره فعلاً و با نمونه‌های موجود نمی‌توان به یقین رسید.

۲. جنبنده بامین

تصحیح و توضیح تعبیری در تاریخ سیستان^۱

در صفحه‌ی چهل و هشت مقدمه، ضمن بحث از منابع نویسنده، این عبارت از نسخه خطی (۱۹-۲۰) نقل شده است:

و بوالفرج بغدادی گوید صاحب کتاب الخراج که خراسان و ایران و سجستان سره زمین است و او را جنبده بامین گویند...

سلمانی پس از بحثی درباره مأخذ این نقل در الخراج و صناعة الكتابة قدامة بن جعفر، راجع به مأخذ و معنی این «جنبنده بامین» اظهار بی‌اطلاعی کرده است. بهار نیز در حاشیه متن چاپی احتمالی درباره این تعبیر و ارتباط آن با «الحی الناطق المیت» داده است که درست نمی‌نماید (نک. تاریخ سیستان، ۱۳۸۹: ۲۵ ح). تردیدی نیست که این تعبیر تصحیف «خونیرث بامی» است یعنی همان اقلیم یا کشور هفتم در سنت زردشتی و البته برترین آن‌ها، که در اقلیم چهارم و میانه جهان واقع است. خونیرث بامی/ بامین هم در اوستا و متن‌های فارسی میانه و هم در متن‌های تاریخی و جغرافیایی عربی و فارسی (از جمله تاریخ طبری، التنبیه مسعودی، سنی ملوک الارض حمزه اصفهانی، التفهیم بیرونی، مقدمه شاهنامه ابومنصوری و...) با اختلاف‌هایی در ضبط و به صورت‌هایی از قبیل «خنیرس/ خنیره/ خنیره» و «بامین/ بامی» آمده است.^۲ این اختلاف‌ها در متن‌های عربی و فارسی، گذشته از سهل‌انگاری و بدخوانی‌های کاتبان، احتمالاً باید به این سبب باشد که می‌توان خوانش‌های متفاوتی از تلفظ حروف در خط فارسی میانه داشت.

باز در همین بحث عباراتی که مقدمه‌نویس از متن عربی الخراج نقل کرده خالی از ایراد نیست و باید اصلاح شود.^۳

۱. هنگام مطالعه مقدمه چاپ عکسی تاریخ سیستان، به قلم دوست گرامی حمیدرضا (بابک) سلمانی، نکاتی به نظم رسیده بود و آن‌ها را یادداشت کرده‌بودم. آقای سلمانی از من خواست خصوصاً یکی-دو مورد مهم‌تر را، درباره ضبط «جنبنده بامین» و نیز ضبط‌های متن الخراج و نسبت آن با جغرافیای دوره ساسانی، بنویسم تا به همراه استدراک‌کی که خود او نوشته است در گزارش میراث منتشر شود. این یادداشت مختصر را در پاسخ به این درخواست می‌نویسم. (آرش سزای)
۲. پیداست که ضبط تاریخ سیستان از صورت خنیره یا خنیره پدید آمده است.
۳. نسخه چاپی کتاب ارزشمند الخراج در حقیقت از روی تک نسخه‌ای پرغلط

۵. ابن عساکر جایی از «قاضی ابوالحسن علی بن محمد بن احمد البلخی الحنیفی» یاد می‌کند که از قضا در همان سال ۴۲۴ در مسیر حج به دمشق وارد شده است (ابن عساکر، ۱۴۱۷: ۴۳/۱۴۴). این نام و وصف کمابیش همان است که در شرح حال ابوالحسن طایقانی آورده‌اند، جز آن‌که نام جد طایقانی محمد است نه احمد (نک پانوش قبل). علی‌رغم این اختلاف جزئی، در مشایخ و شاگردان این دو شخص مشابهت‌های زیادی وجود دارد و از این جهت این هر دو باید یک شخص واحد باشند، چنان‌که مصحح المنتخب من السیاق نیز چنین فرض کرده است (المحمودی، ۱۳۹۱: ۶۱۸ ح). اگر چنین باشد معلوم می‌شود نام پدر طایقانی را هم گاه محمد آورده‌اند به جای محمدان.

در عبارات نقل شده در این بخش می‌خوانیم:

و ما بین مطلع الشمس فی اول النهار الاقصر الی مغیبتها فی آخر النهار الاطول (یمرون) و هی ناحیه الجنوب... و ما بین مطلع الشمس فی اول النهار الاطول الی مغیبتها فی آخر النهار الاقصر (باصر) و هی ناحیه الشمال.

موضوع این بند در حقیقت توصیف بخشی از تقسیم‌بندی ایران به چهار ناحیه کلان در روزگار ساسانی است، همان‌گونه که در متون جغرافیایی دوران اسلامی - همچون المسالک و الممالک ابن خردادبه - می‌توان دید (در این تقسیم‌بندی هر یک از نواحی سپاهسالاری جداگانه دارند). چنان‌که مشهور است در این تقسیمات بخش جنوبی ایران را نیمروز و قسمت‌های شمالی آن را باختر می‌گفته‌اند. از این مقدمات معلوم می‌شود که در متن نقل شده «یمرون» و «باصر» به ترتیب بدخوانی نیمروز و باختر است. در این جای‌آدآوری نکته‌ای حاشیه‌ای احتمالاً بی‌مناسبت نیست: تردیدی وجود ندارد که محدوده جغرافیایی نیمروز در روزگار ساسانی، به‌خلاف عصر اسلامی، محدود به سیستان (و معادل سیستان) نبوده‌است؛ همچنان‌که وسعت جغرافیایی سیستان در دوران ساسانی و سده‌های گذشته دوران اسلامی نیز بسیار از حدود آن در ایران امروز فراتر می‌رفته‌است.

باری به نظرم رسید به‌عنوان خاتمه این یادداشت و برای آن‌که حدود جغرافیایی نیمروز روزگار ساسانی معلوم شود، پاره‌ای از کتاب الیمنی فی شرح الیمینی، نوشته صدرالافاضل خوارزمی، را نقل کنم. خوارزمی، که چنان‌که از کلامش برمی‌آید اطلاعاتش را از یکی از کتاب‌های آیین خسروانی برگرفته‌است، در توصیف نیمروز، و سپس درباره محدودتر شدن آن به حدود سیستان در روزگار اسلامی، می‌گوید:

نیمروز: ... هی ناحیه القبلة فارس و اصبهان و الاهواز و بست و زابل و سجستان و السند و مکران و هجر ذکر فی آیابین الاکاسرة الا انها قد غلبت الآن علی سجستان و ما حولها. (خوارزمی، ۱۴۰۱: ۱۱۷)

→ منتشر شده‌است و در جای جای آن خطاهایی دیده‌می‌شود. برای اصلاح این خطاها اغلب نیاز است به متن‌های جغرافیایی و تاریخی دیگر رجوع شود.

منابع

- ابن عساکر، ابوالقاسم علی بن حسن بن هبة‌الله (۱۴۱۷). تاریخ مدینه دمشق. تحقیق علی شیری. بیروت: دارالفکر.
- تاریخ سیستان (۱۳۸۹). به تصحیح ملک‌الشعراء بهار. تهران: انتشارات اساطیر [افست].
- _____ (۱۴۰۱). چاپ عکسی نسخه منحصر به فرد ملک‌الشعراء بهار (نسخه شماره ۶۹۲ مجلس سنا). مقدمه و تعلیقات حمیدرضا (بابک) سلمانی. تهران: کتابخانه مجلس.
- خطیب بغدادی، ابوبکر احمد بن علی (۱۴۱۷). تاریخ بغداد أو مدینه السلام. تحقیق مصطفی عبدالقادر عطا. بیروت: دارالکتب العلمیه.
- خوارزمی، صدرالافاضل (۱۴۰۱). الیمنی فی شرح الیمینی. تحقیق عاطفه زندی. تهران: بنیاد دایرة المعارف بزرگ اسلامی.
- سلمانی، حمیدرضا (بابک) (۱۴۰۱). «استدراکاتی بر مقدمه چاپ عکسی تاریخ سیستان». گزارش میراث، پیاپی ۹۲-۹۳ (پاییز- زمستان ۱۳۹۹) [انتشار: بهار ۱۴۰۱]: ۶۰-۶۶.
- صادقی، علی اشرف (۱۳۹۷). «پسوندهای تحبیبی فارسی در دوره اسلامی». فرهنگ‌نویسی، ش ۱۳: ۳-۴۱.
- _____ (۱۳۹۸-الف). «پسوندهای تحبیبی فارسی در دوره اسلامی (۲)». فرهنگ‌نویسی، ش ۱۴: ۳-۱۷.
- _____ (۱۳۹۸-ب). «پسوندهای تحبیبی فارسی در دوره اسلامی (۳)». فرهنگ‌نویسی، ش ۱۵: ۳-۱۶.
- _____ (۱۳۹۹-الف). «پسوندهای تحبیبی فارسی در دوره اسلامی (۴)». فرهنگ‌نویسی، ش ۱۶: ۳-۲۰.
- _____ (۱۳۹۹-ب). «پسوندهای تحبیبی فارسی در دوره اسلامی (۵)». فرهنگ‌نویسی، ش ۱۷: ۳-۲۲.
- _____ (۱۴۰۲). «پسوندهای تحبیبی فارسی در دوره اسلامی (۶)». فرهنگ‌نویسی، ش ۱۸: ۱۱-۳۸.
- الصریفینی، ابراهیم بن محمد الازهر (انتخاب) (۱۳۹۱). المنتخب من السیاق لتاریخ نيسابور. تألیف الامام الحافظ ابوالحسن الفارسی. حقه و علقه علیه محمدکاظم المحمودی. تهران: کتابخانه مجلس.
- الفارسی، ابوالحسن (۱۳۸۴). المختصر من السیاق لتاریخ نيسابور. تحقیق محمدکاظم المحمودی. تهران: میراث مکتوب.
- المحمودی، محمدکاظم (۱۳۹۱) ← الصریفینی، ۱۳۹۱ (حواشی)

Table of Contents

Editorial

In Thirty Years, I've Withstood Great Misery's Thrust/ To Save Persian literature, a Treasure Robust 5-6

Articles

Bāftāba/ Pāftāba/ Pāftāwa / Ali Ashraf SADEGHI 7-8

Shahname Studies Notes III / Abolfazl KHATIBI 9-15

A Relic of Imam Reza's Presence in the Great Mosque of Sāveh / Emadoddin SHEYKHOLHOKAMAEI 16-18

Nukhbat al-Wuzarā Treatise, Penned by Naṣr Allāh-i Damāwandī / Ghasem GHARIB 19-26

A Few Remarks on the Introduction of the Facsimile Edition of *Tārīkh-i Sīstān* II / HamidReza (Babak) SALMANI; Arash SERRI 27-29

Dumanīān/ Dūmanīān/ Dumanī/ Dūmanī / J. T. NAJAND (Soroush) 30-31

The *Dīvān* of Farrukhī-yi Sīstānī Copied by 'Ebrat-e Nā'īmī, Annotated by Malek al-Šo'arā Bahār / Mahmoud ALIPOUR 32-41

The Inscription of Shah 'Abbās II's Chihil Sutūn, Composed by Muḥammad Bayg-i Furṣat / Fatemeh BOUJAR 42-48

Editing of an Extant Qaṣīde by Šu'ūrī-yi Kāšānī in the Anthology of Ibn-i Khātūn / Ali KAMELI 49-52

On the Word *Rukhum* / Mohsen ZAKEROLHOSEYNI "Parand" 53-57

Did Nāṣir-i Khusraw write *Gušāyīš wa Rahāyīš* (Knowledge and Liberation)? / MohammadReza TAVAKKOLI SABERI 58-63

Reviews and Critiques

A Review of the Edition of *Badāye' al-Mulah* (Droll Novelties) / Milad BIGDELOU 64-78

A Review of the *Kullīyyāt-i* (collected works of) 'Ubayd-i Zākānī Edited by Mohammad Jafar Mahjoub / Mohsen SHARIFI SAHI 79-83

A Look at *The written world of God* / Reyhane BEHBOUDI 84-92

Essays on Research

A Proposal for Organizing Dissertations on Text Editing / Seyyed MohammadReza EBNORRASOUL 93-105

Iran in Ottoman Texts and Sources (25)

Works of Mustafa 'Āli Efendi / Nasrollah SALEHI 106-108

Introducing Codicologists and Textual Scholars (6-7)

Oleg Fedorovich Akimushkin / Majdoddin KEYVANI 109-113

A Shining Gem in This Earthly Sphere: In memory of J.T.P De Bruijn / AliAsghar SEYED-GOHRAB 114-123

On the Previous Articles

A Response to AliReza Hasheminejad's Review of the New Edition of *Širāf al-Khaṭf* (The Principle of Calligraphy) / Ali SAFARI AQ-QALEH 124-130